

**Національний авіаційний університет (Україна)
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра історії та документознавства
Університет Градець-Кралове (Чеська Республіка)
Литовський державний новий архів (Литовська Республіка)
Каунаський окружний архів (Литовська Республіка)**

**National Aviation University (Ukraine)
Humanities Educational and Research Institute
Department of History and Records Management
University of Hradec Králové (Czech Republic)
Lithuanian State Modern Archives (Republic of Lithuania)
Kaunas regional state archive (Republic of Lithuania)**

**ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА:
ЗБЕРЕЖЕННЯ, ДОСТУП, ВИКОРИСТАННЯ**

Збірка наукових праць

**HISTORICAL AND CULTURAL HERITAGE:
PRESERVATION, ACCESS, USE**

The collection of scientific papers

**Київ 2017
(Kyiv 2017)**

Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання: збірка наукових праць / відп. ред. Тюрменко І. Тернопіль: «Бескиди», 2017. 235 с.

Збірка наукових праць присвячена актуальним проблемам збереження та доступу до історико-культурного надбання. Представлені публікації містять розробки українських і зарубіжних учених, практичний досвід працівників інститутів соціальної пам'яті щодо захисту національної спадщини, підготовки фахівців з архівознавства та документознавства в умовах переходу до цифрової доби та боротьби з незаконним переміщенням документальних цінностей.

The collection of scientific works is devoted to the topical problems of preservation and access to historical and cultural heritage. The publications represent the finds of Ukrainian and foreign scholars, the practical experience of employees of social memory institutions in protection of national memory, training of specialists in archival studies and records management in the conditions of transition to the digital era and the fight against the illegal transfer of documentary values.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Національного авіаційного університету
(протокол №10 від 25 жовтня 2017 року)*

Відповідальний редактор:

Тюрменко І.І., доктор історичних наук, професор

Редакційна колегія:

Антонюк Тетяна Дмитрівна – доктор історичних наук, доцент, завідувач відділу зарубіжної україніки Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (Київ)

Бевз Тетяна Анатоліївна – доктор історичних наук, гол. науковий співробітник (Київ)

Бездрабко Валентина Василівна – доктор історичних наук, професор (Київ)

Boden Ragna – Dr., Archivist (Берлін, Німеччина)

Vojtíšková Jana – PhDr., PhD, Assistant Prof. (Градець-Кралове, Чеська республіка)

Grulich Petr – PhD, Doc., Associate Prof. (Градець-Кралове, Чеська республіка)

Dručkus Gintaras – директор Каунаського окружного архіву (Каунас, Литовська Республіка)

Киридон Алла Миколаївна – доктор історичних наук, професор (Київ)

Kontrimavičienė Danutė – Литовський державний новий архів (Вільнюс, Литовська Республіка)

Матяш Ірина Борисівна – доктор історичних наук, професор (Київ)

Михайлуца Микола Іванович – доктор історичних наук, професор (Одеса)

Özdemir Lale – Asst. Prof. Dr. (Стамбул, Туреччина)

Палієнко Марина Геннадіївна – доктор історичних наук, професор (Київ)

Пелешишин Андрій Миколайович – доктор технічних наук, професор (Львів)

Спрінсян Василь Георгієвич – кандидат мистецтвознавства, доцент (Одеса)

Шевченко Олена Василівна – доктор наук з соціальних комунікацій (Одеса)

Редактори-упорядники: Бем Н.В., к.і.н., доц.; Божук Л.В., к.і.н.; Клиніна Т.С., к.і.н.; Курченко Т.Є. к.і.н., доц.; Литвинська С.В., к.філол.н., доц.; Халецька Л.П., к.і.н.; Юрченко О.А., к.і.н., доц.

Рецензенти:

Левченко Л.Л., доктор історичних наук, директор Державного архіву Миколаївської області (Миколаїв)

Щербак М.Г., доктор історичних наук, професор кафедри архівознавства та спеціальних галузей історичної науки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ)

Киридон А. Музеї в соціокультурному просторі суспільства: пам'яттєва парадигма.....	97
Кобижча Н. Музейні практики Бориса Грінченка та їх роль у конструюванні, збереженні культурної пам'яті українців.....	106
Кондрашевська Ю. Роль музейної справи у збереженні культурної спадщини українців Канади.....	110
Константюк І. Змішана форма викладання в Університеті Манітоби (поєднання дистанційної та очної форми навчання).....	114
Kontrimavičienė D. Model of Access to Documents.....	116
Кот С. Культурні цінності України, втрачені внаслідок Другої світової війни: актуальні проблеми розшуку і повернення.....	121
Курченко Т. Стан доступу до цифрової спадщини музеїв Республіки Молдова.....	127
Литвинська С. Інформаційні технології в процесі підготовки фахівців у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи.....	131
Матяш І. Галузевий державний архів МЗС України як осередок інституційної пам'яті дипломатичної та консульської служби.....	135
Михайлуца М. Документи Держархіву Одеської області про голод 1921–1922 рр.: стан, структура, сутнісна цінність задля «Подолання власної історії».....	139
Mozūras D. Heritage communication on the internet: Lithuanian State's Archives virtual exhibitions.....	143
Новак В. «Латентність» експонату: нові тенденції презентації (на прикладі виставки «Людина і знаряддя» Музею грецького народного мистецтва).....	149
Özdemir L. Post-EDRMS: from digital continuity to the archives, the challenges faced in information management in the digital era.....	153
Отамась І. Перспективи впровадження сучасного електронного документообігу у закладах післядипломної освіти.....	157
Палієнко М. Проблема збереження та використання європейської історико-культурної спадщини крізь призму італійського досвіду.....	161
Перекуда Є., Гербут Н. Про формування та трансформацію культурних кодів об'єктів архітектури.....	166
Пристай Г. Бібліотека як центр комунікаційної репрезентації унікальної культурної ідентичності регіону.....	170
Романько І. Музей живої історії як осередок виховання громадянина-патріота.....	174
Свердлик З. Сучасні тенденції розвитку бізнес-освіти у соціокультурній сфері.....	178
Тур О., Опришко О. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління підприємств на прикладі ТОВ «Савинці».....	182
Тур О., Осіпова Я. Цифрове робоче місце установи як виклик сьогодення.....	186
Тюрменко І. Програма Юнеско «Пам'ять світу» та боротьба з незаконним переміщенням документальної спадщини.....	190

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ОСВІТИ У СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ СФЕРІ

Зоряна Свердлик – к.і.н.

Київський університет імені Бориса Грінченка (м. Київ, Україна)

MODERN TENDENCIES OF BUSINESS EDUCATION DEVELOPMENT IN SOCIOCULTURAL SPHERE

Zoriana Sverdlyk – PhD (History)

National Aviation University (Kyiv, Ukraine)

The article analyzes the current state of training of business administrators, information managers, and business communication specialists in Ukraine and abroad. It studies the trends, specializations, forms of training such as MBA and MBI. It substantiates the necessity of introducing the tools of business administration into the activity of libraries, archives and museums.

Key words: Master of Business Administration, Master of Business Informatics, information education, business school, information management.

Удосконалення інформаційних технологій, їх глобальне поширення у всіх галузях і провадження в роботу сучасних компаній зумовлює зростання попиту на професію «менеджера з ІТ», «інформаційного менеджера», «менеджера з управління бізнес-процесами», «тренера з ділового спілкування» тощо. В сучасному освітньому середовищі України здобуття освіти за інформаційно-управлінським напрямом відбувається переважно у сфері інформатики та комп'ютерних технологій, в той час як за кордоном освітні заклади пропонують поєднати інформаційні (комп'ютерні) технології із психологією ділового спілкування, бізнес-етикетом, менеджментом персоналу. Тому навчання для отримання однієї із вище зазначених кваліфікацій відбувається після отримання особою, принаймні, базової вищої освіти (ступінь бакалавра).

Після здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» велику популярність у всьому світі сьогодні має отримання повної вищої або додаткової освіти із присвоєнням ступеня MBA (Magister of Business Administration), що означає магістерську програму вивчення управління бізнес-процесами. В рамках цієї освітньої програми виокремлюють також спеціалізацію «Інформаційний менеджмент» (Master of Business Informatics).

«Магістр ділового адміністрування» («Майстер ділового адміністрування» – MBA) – це міжнародно-визнаний ступінь підготовки студентів до кар'єри в бізнесі та управлінні. MBA може стати в нагоді не тільки у сфері бізнесу, але й бути корисним і управлінців громадських організацій, уряду та інших галузей. Програми MBA надають випускникам підготовку та практичні навички, необхідні для роботи на керівних посадах [3].

«Магістр ділової інформатики» («Майстер з ділової інформатики» – MBI) є додатковою спеціалізацією до вищої освіти в галузі бізнес-адміністрування.

© Зоряна Свердлик

Програми в галузі бізнес-інформатики, що поєднують курси з інформаційних технологій (ІТ) і менеджменту, досить поширені в Центральній Європі [6].

Перші програми МВІ були запропоновані Університетом Ростока (стаціонарна форма навчання) і Віртуальним Міжнародним Університетом (Virtual Global University) спільно з Європейським Університетом (Франкфурт, Одер) у форматі онлайн-навчання. Зараз в рамках Болонського процесу багато європейських університетів реалізують магістерські програми бізнес-інформатики, після закінчення навчання яких студенти отримують ступінь магістра наук (MSc) [6].

При здобутті інформаційної освіти за ступенем МВІ зарубіжні навчальні заклади пропонують отримання знань за напрямами:

– «Основні технології» – курси можуть включати в себе такі теми, як прикладна інформатика, комп'ютерні мережі та інтернет-технології, веб-програмування, проектування чи інформаційна безпека;

– «Бізнес-інформатика» – студенти вивчають розвиток інформаційних систем, управління базами даних, інформаційні системи архітектури, бізнес-аналітику, моделювання бізнес-процесів тощо;

– «Управління інформацією» – навчання за цим напрямом передбачає вивчення тем, орієнтованих на дослідження інформаційних систем управління, управління інформацією, контроль управління, управління знаннями, управління і організацію ІТ-відділів, розробку програмного забезпечення управління;

– «Практика управління» – за цим напрямом вивчається планування інформаційних ресурсів підприємства, електронна комерція та електронний бізнес, промислові інформаційні системи, електронні фінанси та електронні банківські послуги [3].

Окрім вибору напряму отримання інформаційної освіти, студентам надається можливість обрати форму навчання МВА:

1. Full-time МВА – класична форма освіти у сфері менеджменту. Характеризується оптимальним поєднанням як лекційних, так і семінарських занять. Як правило, середній вік студентів на цих програмах становить 28-29 років – це управлінці, які працюють менеджерами упродовж 5 років.

2. Part-time МВА – програма навчання у вечірні години. Такі програми оптимально підходять для людей, які працюють, або не хочуть залишати сім'ю на час навчання. Середній вік учнів становить 33-35 років. Часто вечорами, після навчання, проводяться зустрічі з представниками міжнародних компаній, налагоджуються ділові зв'язки.

3. Distance МВА – вперше програма дистанційного навчання МВА була запущена в 1996 р. і тоді за такою системою навчалися лише 14 осіб. Сьогодні ж налічується близько 4 мільйонів осіб, які хочуть отримати ступінь магістра в сфері адміністрування та менеджменту дистанційно.

4. Executive МВА – програма, спеціально призначена для тих управлінців, які мають значний досвід роботи (приблизно 10 років). Зазвичай, студентами такої програми є топ-менеджери, які не можуть залишити власний бізнес на

період навчання, їх вік не менше 37 років. Особливо швидкі темпи розвитку за даною програмою MBA спостерігаються в азіатських країнах [4].

Незалежно від того, за якою програмою чи напрямом навчався студент, важливо, щоб основним методом викладання був кейс-метод («case-study»). Як відзначає у своєму інтерв'ю сайту «Освіта.ua» випускник бізнес-школи Мічиганського університету «Ross School of Business» та школи державного управління «Harvard Kennedy School of Government» Р. Рубченко, під час навчання управлінню інформацією в закордонних ВНЗ викладач не розповідає, як все працює, а виступає лише в ролі модератора того заходу, який відбувається. Завдяки своєму досвіду він komponує унікальні програми, яких ніде в іншому місці не знайдеш. І його завдання – надати можливість студентам спільно з ним створити освітній досвід. І саме топові школи відрізняються таким підходом [2].

Відзначимо найбільш популярні закордонні бізнес-школи, які ввійшли у першу десятку відповідно до рейтингу міжнародного видання «Forbes» у 2015 р. [5]: Гарвардська бізнес-школа (США), школа «Insead» (Франція), Лондонська бізнес-школа (Великобританія / ОАЕ), Уортонська бізнес-школа (США), Стенфордська бізнес-школа (США), Колумбійська бізнес-школа (США), Університет Берклі, бізнес-школа Хаас (США), Чиказька бізнес-школа Бут (США), MIT Sloan (США), Кембридж, бізнес-школа Judge (Великобританія). Як бачимо із рейтингу, США – лідер у наданні інформаційної освіти. Проте, є й інші світові навчальні заклади, охарактеризувати навчальні програми яких вважаємо досить доцільним. Так, наприклад, відомим на весь світ є Утрехтський університет (Utrecht University, Нідерланди), у якому ступінь МВІ поєднує в собі теорію, методи і прийоми з бізнесу та організаційної науки з інструментами і практиками інформації та обчислювальної науки. Успішно поєднавши інформаційно-комп'ютерні технології з бізнес-процесами, університет пропонує підготовку спеціалістів в одному з трьох напрямів:

- кандидат ІКТ (PhD) – готується до кар'єри вченого і фокусується на дослідженні інновацій в галузі інформатики;
- аналітик – готується до кар'єри консультанта, який надає консультації або послуги з бізнес-питань, пов'язаних з інформаційно-комп'ютерними технологіями, або з питань інформаційно-комп'ютерних технологій, пов'язаних з бізнесом;
- підприємець – готується до кар'єри незалежного підприємця, який розробляє продукти інформаційно-комп'ютерних технологій [7].

В Україні інформаційна бізнес-освіта тільки перебуває на шляху становлення. Більшість провідних освітніх закладів, які надають можливість отримати MBA або МВІ, знаходяться у Києві: (IBS NIKLAND, International Management Academy (IMA), бізнес-академія Анатолія Гулея), бізнес-школа КРОК (BSK), Вісконсинський міжнародний університет (США) в Україні, ГО «Інша Освіта», Інститут вищої кваліфікації КНТЕУ, Києво-Могилянська Бізнес Школа, Міжнародний інститут бізнесу (МІБ). Популярністю користується

також Karazin Business School (м. Харків) та Brain&Lemons (м. Одеса) [1]. Практично всі зазначені бізнес-школи пропонують навчання для управлінців середньої ланки та ТОП-менеджменту українських компаній. Вартість навчання на програмах MBA в представлених школах може починатися від 20000 (короткострокові програми міні-MBA) до 500000 грн (програми MBA для ТОП-менеджменту і власників великих компаній).

У 2017 р. помітною стає тенденція до розширення напрямів підготовки за програмами MBA. Вже сьогодні деякі бізнес-школи пропонують програми бізнес-адміністрування в освіті, медицині та інших сферах. Сьогодні затребувані професіонали у сферах, які раніше не належали до бізнесу: від фрілансу до медичних послуг. І у всіх цих сферах потрібні професіонали, здатні керувати змінами й застосовувати різні бізнес-інструменти управління інформацією. Для бібліотечних, архівних та музейних установ, які на даному етапі обмежені увагою відвідувачів, розвиток бізнес-адміністрування може стати одним із способів їх популяризації. Застосування сучасних інструментів управління інформацією і навчання працівників соціокультурної сфери методам інформаційного менеджменту може вивести на якісно новий рівень імідж бібліотек, музеїв та архівів.

Таким чином, можемо констатувати, що в сучасному світі здобуття інформаційної освіти в сфері управління інформацією, створення інформаційних продуктів, управління бізнес-процесами є досить актуальним. Отримання ступеня MBA чи MBI відкриває перед випускниками перспективи кар'єрного зростання, відповідної зарплати та попиту на їхній досвід.

Список використаних джерел та літератури

1. Бізнес-школи та тренінгові компанії // Освіта.ua. URL: http://osvita.ua/add-education/bis_school/ (дата звернення: 24.06.2017).
2. Выпускник Гарварда Роман Рубченко: MBA – это люди // Освіта.ua. URL: <http://ru.osvita.ua/add-education/mba-abroad/44838/> (дата звернення: 21.06.2017).
3. Master of Business Informatics // Вікіпедія. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Master_of_Business_Informatics (дата звернення: 21.06.2017).
4. MBA за рубежом // Все образование. URL: <http://vseobr.com/poslevuzovskoe/mba/> (дата звернення: 21.06.2017).
5. Рейтинг лучших бизнес-школ мира от FT // Освіта.ua. URL: <http://ru.osvita.ua/add-education/ratings/49671/> (дата звернення: 24.6.2017).
6. Что такое MBI? // Школа ИТ-менеджмента. URL: <http://itm.ranepa.ru/MBI> (дата звернення: 23.06.2017).
7. Utrecht University. Business Informatics. URL: <http://www.uu.nl/masters/en/business-informatics> (date of the application: 24.06.2017).